

זגם תשובות – בית, חינוך ומשפחה לעולים חדשים, מס' 005374, חורף תשע"ח

הערה למעריך: הכתוב בסוגריים מרובעים אינו מחייב את הנבחן.

פרק ראשון

על הנבחן לענות על ארבע מן השאלות 1-5.

1. "טובים השניים מן האחד"

- א. (1)** כאשר בני זוג נותנים זה לזה, הקשר ביניהם מתחזק.
(2) הרב אליהו דסלר המליץ לכל אחד מבני הזוג ביום חתונתם לחשוב במשך כל חייו מה הוא יכול לתת לבן הזוג השני, ולהימנע מדרישות.
(עמ' 12)
- ב. (1)** דעת בית שמאי – שני בנים. דעת בית הלל – בן ובת.
(2) אישה פטורה מאחר שיש לה צער וכאב בהיריון ובלידה, והתורה "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום", ולכן איננה מצווה לקיים מצוות במצב כזה.
(עמ' 14-15)

2. יצר ויצירה

- א. "אילולי יצר הרע לא בנה אדם בית, ולא נשא אישה, ולא הוליד, ולא נשא ונתן" (עמ' 17).**
[הערה למעריך: לקבל כל תשובה שמביעה את הרעיון הזה]
- ב. (1)** איסור ייחוד: אסור לאיש ולאשה שאינם נשואים להיות במקום שבו אנשים אחרים אינם מגיעים אליו ואינם יכולים לראותם.
הטעם לאיסור זה הוא למנוע מהם להגיע לידי עבירה [כאשר נמצאים בחברת אנשים יש יותר בושה].
(עמ' 20-21)
- (2)** — אם הדלת פתוחה לרשות רבים.
— אם יש חלון שאפשר לראותם דרכו.
— אם אנשים יכולים להיכנס.
— אם יש שומר – ילד או ילדה מעל גיל חמש.
— במכונית – כשאפשר לראות מה שקורה במכונית ובכל כמה דקות עוברת מכונית.
— בטיול בחוץ – במקום שיש בו תאורה ולעיתים אנשים עוברים שם.
[הערה למעריך: די בשני מצבים]
(עמ' 21-22)

3. קידושין ונישואין

- א. (1)** "שידוכין" – ביטוי להסכמה ההדדית לנישואים [לקבל: שידוכין הם שלב מקדים לקידושין ולנישואין].
(2) חכמים אסרו לקדש אישה בלי שידוכין כדי למנוע קידושין בלי שיקול דעת וכדי למנוע פריצות.
(עמ' 33)
- ב. —** החתן מביא את הכלה לביתו לשם נישואין.
— פריסת סודר על ראש החתן והכלה בשעת הברכה.
— יציאת בתולה בהינומה.
[הערה למעריך: די בשתי דעות]
(עמ' 38)

4. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א. (1)** הכתובה היא שטר שבו רשומות ההתחייבויות של האיש לאשתו בזמן היותם נשואים, וכן התחייבויותיו במצב שבו יתפרקו הנישואין עקב מיתת האיש או גירושין.
אישה מקבלת את כסף הכתובה כאשר הבעל מת או כאשר הם מתגרשים.
- (2)** בעבר סכום זה היה מספיק לכלכלת האישה במשך שנה, וכל בעל היה יכול לעמוד בו.
(עמ' 46-47)
- ב.** קוראים את הכתובה בין שלב הקידושין ובין שלב הנישואין כדי להפריד בין שני השלבים [הפרדה זו היא תזכורת לאופי המיוחד של כל אחד מן השלבים] (עמ' 34; 37). [לקבל גם את הנימוק: כדי לאפשר לברך שנית על כוס יין].

5. חובות ביחסי הורים וילדים

- א. (1)** יפנה אליו בלשון שאלה ("כך וכך כתוב בתורה"), ולא בלשון אזהרה ("עברת על דברי תורה"), כדי שהאב יבין בעצמו שעבר עבירה ולא יתבייש (עמ' 86).
- (2)** [ספר החינוך] – הכרת הטוב של הילד להוריו שהביאוהו לעולם.
[רש"ר הירש] – שמירת המסורת היהודית והנחלתה לדורות הבאים.
[הערה למעריך: די בטעם אחד]
(עמ' 87)
- ב.** – בימינו סכנות מוסריות גדולות צפויות לילדים אם פרנסתם לא תהיה מובטחת גם לאחר גיל שש.
– בימינו ילדים אינם רשאים לפרנס את עצמם.
– בימינו יש אינטרס חינוכי וחברתי שילדים בוגרים יימצאו במסגרת חינוכית ולימודית [המסגרות החינוכיות-לימודיות מכשירות טוב יותר את הילדים מבחינה ערכית ומוסרית להתמודד עם אתגרי החיים].
(עמ' 92)

פרק שני

על הנבחן לענות על שלוש מן השאלות 6-9.

6. בניית הבית ומצוות עונה

- א.** – אם לאדם אין כסף לקנות גם נר שבת וגם נר חנוכה אלא רק אחד מהם – יקנה נר שבת. חשיבות שלום הבית עולה על חשיבות קיום מצוות הדלקת נר חנוכה (עמ' 52).
- אם לאדם אין כסף לקנות גם נר שבת וגם יין לקידוש אלא רק אחד מהם – יקנה נר שבת. חשיבות שלום הבית עולה על חשיבות קיום מצוות קידוש (שם).
- בתהליך הברור של אדם החושד בנאמנות של אשתו נמחק שם ה' כדי להשכיח שלום בין איש לאשתו (שם).
- האיש מצווה להתייחד עם אשתו בשנה הראשונה לנישואיהם – לא לצאת מן העיר ולא לצאת לצבא אלא להיות עם אשתו ולשמחה (עמ' 53).
- אישה משנה ממנהגי בית אביה למען שלום בית (עמ' 54).
[הערה למעריך: די בדוגמה אחת ובהסבר שלה]
- ב. (1)** אות ל' באיש, ואות ה' באישה.
- (2)** ה' יוצר את החיבור שבין איש לאישה.
(עמ' 59)

7. טומאה וטהרה

- א. (1)** חלה, נר שבת, נידה.
(2) מצוות נידה שייכת יותר לאישה כי היא רואה, סופרת שבעה נקיים וטובלת, ולא האיש.
 (עמ' 62)
ב. רבי עקיבא פסק פסיקה זו כדי שהאישה לא תתגנה על בעלה ויבוא לגרשה (עמ' 66).

8. כיסוי ראש

- א.** חיוב כיסוי ראש מהתורה: כיסוי ראש מינימלי, כובע קטן, מטפחת צרה.
 התוספת של חכמים: לא די בכיסוי ראש מינימלי, אלא נדרש כיסוי מלא.
 (עמ' 72)
ב. הסבר לחובת כיסוי הראש של אישה נשואה:
 — היופי של שיער האישה צריך להיות שמור לבעלה.
 — הבדלה והרחקה בין אישה נשואה ובין שאר העולם [לקבל גם: היכר לאישה נשואה] והוספת חיבור בין אישה לבעלה.
 [הערה למערך: די בהסבר אחד].
 (עמ' 75)

9. שאלות קצרות

- א.** רחצה בים המשותפת לבנים ולבנות אסורה אף שהבנות לבושות בבגדים מן הטעמים האלה:
 — במים הבגדים נצמדים לגוף, ובמצב כזה הבנות אינן צנועות.
 — האווירה במצב כזה היא אווירה של קלות ראש בדרך כלל, והיא אינה ראויה.
 [הערה למערך: די בסיבה אחת].
 (עמ' 22)
ב. — בגרות רגשית — בימינו רוב הנערים אינם בוגרים מבחינה רגשית. בימי קדם תהליכי ההתבגרות הנפשית היו מואצים. רוב הנערים שהגיעו לגיל שמונה-עשרה כבר היו בשלים לבנות בית.
 — אחריות לנהל משפחה — למרבית הנערים היום חסרה אחריות לנהל משפחה בגיל שמונה-עשרה. בימי קדם בני העשרה כבר היו שותפים מלאים בכלכלת הבית והייתה להם אחריות על ניהולו.
 — מבנה המשפחה ורמת הציפיות ההדדיות של בני הזוג — בימינו רמת הציפיות הרגשיות ההדדיות של בני הזוג גבוהה יותר מבעבר. לכן בגרות רגשית מפותחת מאוד היא תנאי לנישואין מוצלחים.
 [הערה למערך: די בנימוק אחד].
 (עמ' 28)
ג. החשיבות של מצוות עונה:
 — הקדמה למצוות פרייה ורבייה.
 — הקשר הפיזי מאפשר חיבור עמוק בין בני זוג.
 [הערה למערך: די בטעם אחד].
 (עמ' 57)
ד. בגירושין צריך לכתוב שטר:
 — כדי שלא תטען המזנה על בעלה שבעלה גירשה.
 — כדי שלא יהיה מעשה הגירושין מצוי הרבה.
 — במהלך כתיבת הגט האיש עשוי להירגע ולהתחרט על הגירושין.
 [הערה למערך: די בסיבה אחת].
 (עמ' 78)

פרק שלישי

על הנבחן לענות על שלוש מן השאלות 10-13.

10. בניית הבית

- א.** אדם צריך להיזהר מלצער את אשתו. דמעתה של האישה מצויה; היא רגישה יותר ופגיעה יותר. (עמ' 51)
- ב.** — אם לאדם אין כסף לקנות גם נר שבת וגם נר חנוכה אלא רק אחד מהם — יקנה נר שבת. חשיבות שלום הבית עולה על חשיבות קיום מצוות הדלקת נר חנוכה (עמ' 52).
- אם לאדם אין כסף לקנות גם נר שבת וגם יין לקידוש אלא רק אחד מהם — יקנה נר שבת. חשיבות שלום הבית עולה על חשיבות קיום מצוות קידוש (שם).
- בתהליך הברור של אדם החושד בנאמנות של אשתו נמחק שם ה' כדי להשכיח שלום בין איש לאשתו (שם).
- האיש מצווה להתייחד עם אשתו בשנה הראשונה לנישואיהם — לא לצאת מן העיר ולא לצאת לצבא אלא להיות עם אשתו ולשמחה (עמ' 53).
- אישה משנה ממנהגי בית אביה למען שלום בית (עמ' 54).
- [הערה למערך: די בדוגמה אחת ובהסבר שלה]

11. התנהלותה של משפחה

- א.** לימוד קבוע מחייה את האדם ונותן לו כוחות רוחניים שמעצימים את אישיותו ואת יכולתו להשפיע על אחרים במעגל המשפחתי הקרוב, במקום העבודה והלימודים, ובמעגלים נוספים (עמ' 99).
- ב.** (1) כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ההצלחה הכלכלית שלי היא בזכות היכולת והכישורים שלי.
- (2) הקב"ה הוא שנתן לאדם את הכוח, היכולת והכישורים להצליח. (עמ' 102)

12. סוגה בשושנים – קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

- א.** (1) המטרה של דיני ההרחקות היא להרחיק את האדם מן העבירה ולשמש סייג שישמור עליו שלא ייפול באיסור כה חמור א להשכיח בבית אווירה שתאפשר לזוג לשמור על ההלכה.
- (2) רבי עקיבא פסק פסיקה זו כדי שהאישה לא תתגנה על בעלה ויבוא לגרשה. (עמ' 110-111)
- ב.** הנער הצעיר נמשך מאוד לאשתו החדשה אך מכיוון שראתה דם אינו קרב אליה, ולמרות הפיתוי לחטוא הוא מתגבר על יצרו. [אין מחיצה של ברזל, רק ערוגה של שושנים עדינה מפרידה, ויכול בקלות לרמוס אותה, אך הוא מתגבר ונמנע]. (עמ' 112)

13. שאלות קצרות

- א.** רחצה בים המשותפת לבנים ולבנות אסורה אף שהבנות לבושות בבגדים מן הטעמים האלה:
- במים הבגדים נצמדים לגוף, ובמצב כזה הבנות אינן צנועות.
  - האווירה במצב כזה היא אווירה של קלות ראש בדרך כלל, והיא אינה ראויה.
- [הערה למעריך: די בסיבה אחת]
(עמ' 22)
- ב.** בגירושין צריך לכתוב שטר:
- כדי שלא תטען המזנה על בעלה שבעלה גירשה.
  - כדי שלא יהיה מעשה הגירושין מצוי הרבה.
  - במהלך כתיבת הגט האיש עשוי להירגע ולהתחרט על הגירושין.
- [הערה למעריך: די בסיבה אחת]
(עמ' 78)
- ג.** החשיבות של מצוות עונה:
- הקדמה למצוות פרייה ורבייה.
  - הקשר הפיזי מאפשר חיבור עמוק בין בני זוג.
- [הערה למעריך: די בטעם אחד]
(עמ' 106)
- ד.** נדרשת הכנה משמעותית לבניית זוגיות נכונה (עמ' 114).